

מצות אהבת השם

1. רמב"ם, ספר המצוות, מ"ע ג: "היא שצנו לאביו יתעלה וזה שנtabון ונשכיל מצותיו ופعلותיו עד שנשיגהו ונתענגן בהשגתו תכלית התענוג וזאת היא האהבה המוחייבת. ולשון ספרי לפי שנאמר 'ואהבת את ה' אלקיך' איני יודע כיצד אהבת את המקומות תלמוד לומר ויהיו הדברים האלה אשר אנחנו מזכירים היום על לבך' שמצוך כך אתה מכיר את מי שאמר והיה העולם. הנה כבר בארו לך כי בהשתכלות תאמת לך ההשגה ויגיע התענוג ותבא האהבה בהכרח. וכבר אמרו שמצוות זו כוללת ג"כ שנדירוש ונקרא האנשים כולם לעובדתו יתעלה ולהאמין בו. וזה כי כשהתאהב אדם תשים לך עליו ותשבחו ותבקש האנשים לאהוב אותו... ולשון ספרי יואהבת את ה' וכו' 'אהבו על הבריות אביך...' ר"ל כמו שאברהם בעבר ש היה אהוב השם... שהיה ג"כ לגודל השגתו דרש האנשים אל האמונה מחוזק אהבתו כן אתה אהוב אותו עד שתדרשו האנשים אליו'".

2. רמב"ם, הלכות עבודה זורה א, ג: "... ובן ארבעים שנה הכיר אברהם את בוראו. כיוון שהכיר וידע התחיל להסביר תשובות על בני אור Chadim... והתחילה להודיעם שם שאין ראוי לעבוד אלא לאלוק העולם... והיה מהליך וקורא ומקבץ העם מעיר לעיר וממלכה לממלכה...".

3. רמב"ם, הלכות יסודי התורה ב, א-ב: "הא-ל הנכבד והנורא הזה מצוה לאביו... שנאמר 'ואהבת את ה' אלקיך'... והיא אין הדרך לאהבתו ויראותו... בשעה שיתבונן האדים במעשייו ובראו הנפלאים הגדולים ויראה מהן חכמתו שאין לה ערך ולא כך מיד הוא אהוב ומשבח ומפאר ומטאוה תאוה גדולה לידע השם גדול... וכשמחשב בדברים האלו עצמן מיד הוא נרתע לאחריו וירא ויפחד וידעו שהוא ביריה קטנה שללה אפליה עומדת בדעת קלה מעוטה לפני תמים דעתות... ולפי הדברים הללו אני מבאר כללים גדולים ממעשה רבון העולמים כדי שייהיו פתח למבין אהוב את השם. כמו שאמרו חכמים בעניין אהבה שמצוך כך אתה מכיר את מי שאמר והיה העולם'".

4. ספר קנאת סופרים, ספר המצוות, מצוה ג: "ביאר הרב שהמצוות הזאת היא מתיקיות בתבונן במצוותיו ומאמריו ופעלותיו עד שנשיגו וננהנה בהשגתו בתכלית ההנאה וזוהי מצות האהבה שהנרצה בזו אצל הרב שהאהבה היא נשכת בחיבור מן ההשכלה... ועם זה יתכן לומר דעתוי האהבה היינו שנצטווינו על התבוננות במצוותיו ומעשייו. ומה התבוננות הזאת האהבה נשכת על כל פנים, באופן שההתבוננות הוא בחירתי ועליו יובן הצינוי של אהבת אבל האהבה עצמה היא עניינה מסוובב ונמשך על כל פנים מן התבוננות. וניל' שלזה רמזו ר' זיל' בספר... אמרם 'יהיו הדברים' שמצוך כך אתה מכיר בהקב"ה... וכיון זה עם לשון הרב כאן שכטב שמצוות זו הוא מתיקיות בתבונן במצוותיו ומאמריו ופעלותיו...".

5. ספר המצוות והמקרא: "מ"ע לאביו יתברך [ר"מ מ"ע ג]. והסביר הר"מ שאין הצינוי לאהוב סתם, אלא שנtabון במצוותיו וציוויל ופעלותיו כדי שנשיגו, וזהו אהבת המצוות עליינו. כי אין אהבה אלא במידעה שידעהו ועל פי הדעה תהיה אהבה".

6. ספר עובדות המלך, הלכות יסודי התורה ב, ב: "ויהנה כתוב רבנו מיד הוא אהוב ומשבח ומפאר כלל בזו רבנו מ"ש בסהמ"ץ שבכל מוצה זו שנחיה קוראים לבני אדם כולם לעובdotו יתעלה ולהאמין בו. כשהתאהב איש אחד תספר בשבחיו ויתרבה בהם כו'...".

7. ספר פיקודי ישרים, מ"ע ג: "האמת היא שכם במשנה תורה קשור הרמב"ם את התורה לתהליך השגת חכמתו ואהבתו... הרמב"ם קובע שההתבוננות במצוותיו הוא תנאי קדום לההתבוננות בפועלותיו [יסודי התורה ד, יג]... ארבעת הפרקים הראשונים של משנה תורה מוקדשים לתאור פועלותיו של הבורא, מעשה מרכבה ומעשה בראשית. דרך הבנת דברים אלו, פרדס', מגיע האדם לאהבת ה', אבל התבוננות זאת דורשת הקנה. האדם מכין את עצמו ל'פרדס עיי' התבוננות במצוותיו... שקובע הרמב"ם שימושים את מעמד האהוב ה' עיי' שנtabון ונשכיל במצוותיו אין כוונתו למכלול המצוות אלא לאותן שתי מchioדות שתוכנן הוא ידיעת מציאות ה' ויחודה. עניינים אלו הם, עברו הרמב"ם עיקר תוכנו של מעשה מרכבה. פירוש זה קובע זהות מוחלטת בין המצוות בספר המצוות ובמשנה תורה'. הדרך לאהבת ה' היא עיי' התבוננות במצוותיו - מעשה מרכבה, ו'בפועלותיו' - מעשה בראשית. גישה זאת נתמכת עיי' דבריו רבינו במורה הנבוכים [ג, נב]: 'אבל ההשקות אשר העניקה לנו אותן התורה הס השגת מציאות יתעלה ואחדותו הרי אותן ההשקות מביאים לנו את אהבה...'".

8. ספר קנאת סופרים, מ"ע ג: "ומה שלא כתוב בחיבור היד התבונן במצוות אלא מעשייו ובראו הנפלאים בלבד, משום דהטע בעיון מעשה בראשית איירוי ולא שיק ש באוטו עניין להזכיר מצותיו כי התבוננות במצוות שיק לעניין אחר דהינו תלמוד תורה שיבאר בו הרבה כל הצורך لكمן בהלי ת"ת, כי ידוע למבינים שמירת הסדר להרב זיל' בחיבור היד לבאר הדינים כפי החלוקה הישראל שנקלקו מאמריו ולשונות כל אחד מהם במקומו הרואיו לפי עניינו'".

9. רמב"ם, הלכות תשובה, פרק י: "... אין ראוי לעובד את ה' על דרך הזה, שהעובד על דרך זה הוא עובד מיראה ואין מעלה הנבאים ולא מעלה החכמים. ואין עובדים ה' על דרך זה אלא עמי הארץ והנשים והקטנים שמחנכים אותן לעובד מיראה עד שתרבה דעתן ויעבדו מאהבה: העובד מהאהבה עוסק בתורה ובמצוות והולך בתביעות החכמה לא מפני דבר בעולם ולא מפני יראת הרעה ולא כדי לירש הטובה אלא עשו האמת מפני שהוא אמת... ומעלה זו היא מעלה גדולה מאד

ואין כל חכם זוכה לה. והיא מעלה אברהם אבינו... שלא עבד אלא אהבה והוא המעלה שצונו בה הקב"ה ע"י משה שנאמר "ואהבת את ה' אלקיך", ובזמן שיאחוב אדם את ה' אהבה הרואה מיד יעשה כל המצאות אהבה: וכיitzד היא האהבה הרואה הוא שיאחוב את ה' אהבה גדולה יותר עד שתהא נפשו קשורה באהבת ה' ונמצא שוגה בה תמיד... כמו שצונו 'בכל לבך ובכל نفس'.... ועוד אמרו חכמים במצותיו חוץ מכך ולא בשכר מצותיו.... אין מלמדים אותן אלא לעבוד מיראה וכדי לקבל שכר, עד שתרבה דעתן יתחכמו חכמה יתירה מגלים להם רוזה מעט מעת ומרגילין אותן עלן זה בנחת עד שישיגו וידעו ויעבדו מאהבה: דבר ידוע וברור שאין אהבת הקב"ה נקשרת בלבו של אדם עד שישגה בה תמיד ראוי ויעזוב כל מה שבעולם חוץ ממנה. כמו שכזה ואמר 'בכל לבך ובכל نفس'. אין אהוב הקב"ה אלא בדעת שידעהו. ועל פि הדעה תהיה אהבה אם מעט מעט ואם הרבה הרבה. לפיכך צריך האדם ליחד עצמו להבין ולהשכיל בחכמויות ותובנות המודיעים לו את קונו כפי כח שיש באדם להבין ולהשיגו..."

10. רמב"ם, פרק ה' משמונה פרקים -קדמה למסכת אבות: "ודע, שזאת המדרגה היא מדרגה עליונה מאד וחוודה, לא ישיגוה אלא מעט מזער ואחר הרגל גדול, וכשתזדמן מציאות האדם שזה עניינו, אני אומר שהוא למטה מן הנביאים, רצוני לומר שיישמש בחות נפשו כולם וישים תכליות יתברך לך, ולא יעשה מעשה קטן או גדול, ולא ידבר דבר אלא שהפעל החוא או הדבר החוא מביא לעלה או למה ש מביא אל מעלה, והוא יחשוב ויסטכל בכל فعل ותנוועה, ויראה אם יביא אל התכליות ההיא או לא יביא, אז ישבהו. וזהו אשר בקש ממנו יתברך שנכוין אליו, באמרו יואהבת את ה' אלקיך בכל לבך ובכל نفس ובל כל מואדי רצונו לומר, בכל חלק נפשך, שתעשה תכליות כל חלק ממנה תכליות אחת, והיא לא אהבת השם יתברך..."

11. ספר לתשובה השנה, עמ' שע"ו-שע"ח: "וינראה לומר דג' דרגות הם, א. העובד מיראת העונש ואהבת השכר בלבד, זהו איינו במעלה החכמים כלל רק בכל הקטנים ועמי הארץ שמחנclin אותן לעבד מיראה בלבד עד שתרבה דעתן ויתחילו לעבד גם אהבה. ב. מי שכל עבדתו רק מאהבת ה', ועל זה כתוב הר"ם דהוא מעלה מאד שאין כל חכם זוכה לה, והכי דייקא לשונו 'והיא מעלה אברהם אבינו וכו' לפי שלא עבד אלא מאהבה' כלומר שעבד בכל חלק פעל ותנוועה, ורק אוחבו של מקום. ג. דרגת כל אדם [ואף חכמים בכללם] דמקיים מצות אהבת ה' ועובד מאהבה, ומ"מ אין 'כל' מעשיו 'תמיד' מלחמת אהבותו יתברך, דפעמים עובד מיראת העונש ופעמים מאהבת ה'... והנראה ליישב בזו דמצות אהבת ה' כוללת בי חלקים - האחד, היא גדר המצווה המחייב לכל אחד ואחד, והמבטלה אפשר דהוא בכלל מבטל מ"ע דואהבת וגוי. והשני, צורת קיום המצווה בשלמותו והוא מעלה גדולה שאין כל חכם זוכה לה,ומי שmbטלה נראה בפשטות דאיינו חשוב מבטל מ"ע... ומעתה ייל' דהרי'ם בהלי' יסודי התורה קאי בגדר דאהבת ה' אשר מוטל על הכל כשר מר"ע...ומי שmbטל דבר זה אפשר דחשיב מבטל מ"ע דואהבת... ואולם קיום המצווה דאהבת ה' בשלמותו זהה ביאר הר"ם בהלכות כאן צריך לעבד מאהבה בכל עניינו... וכל זה הוא מעלה גדולה מאד ונמי דגם היא בכלל המצווה דאהבת ה', מכל מקום מי שלא זוכה להגיעו זו נראה דאיינו בגדר 'mbטל מצוה' כלל, ותדע שהרי' הר"ם כתב דמעלה זו אין כל חכם זוכה לה וכו' , ולא מסתבר כלל לומר דהאי 'יכם' שלא זוכה לה מבטל מ"ע ועל כרחך דהוא מעלה נוספת הכלולה במצוות אהבת ה'..."